

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΕΘΝ. ΣΧΟΛΗΣ ΔΙΚΑΣΤΩΝ

Ο διαγωνισμός της Εθνικής Σχολής Δικαστών που διενεργείται κάθε Ιούνιο αφορά δικηγόρους 27-40 ετών με διετή τουλάχιστο προϋπηρεσία. Τα Πανεπιστημιακά Φροντιστήρια «ΚΟΛΛΙΝΤΖΑ» εν' όψει των τελευταίων ταχύρρυθμων τμημάτων πρακτικών και νομολογίας που διοργανώνουν τον Μάιο, παραθέτουν θεμελιωμένη θεωρία στο κεφάλαιο της διοικητικής δικονομίας της διοικητικής κατεύθυνσης.

ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΙ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ.

A) Απαγόρευση ικανοποίησης του δικαιώματος.

Θα πρέπει να γίνει δεκτό¹ ότι ο κανόνας του άρθρου 692 παρ. 4 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας [ότι, δηλαδή τα «ασφαλιστικά μέτρα δεν μπορούν να συνίστανται στην ικανοποίηση του δικαιώματος»] ισχύει κατά βάση και στην διοικητική δίκη.

Αυτό σημαίνει ότι το ασφαλιστικό μέτρο της ρύθμισης κατάστασης δεν πρέπει να συνίσταται² στην ικανοποίηση του δικαιώματος για το οποίο ζητείται η προσωρινή

¹ Πρβλ. σχετικά Δ.Ι.Ράντο, «Θεωρητική προσέγγιση στο άρθρο 210 του νέου Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας», ΝοΒ 2000, σελ. 178 επ.

² Βλ. σχετικά Λαζαράτο, οπ. π. σελ. 463 επ.

ρύθμιση. Δεν πρέπει δηλαδή λ.χ. να γίνεται έμμεση ή άμεση ακύρωση της πράξης (επί προσφυγής), ή πλήρης ικανοποίηση χρηματικής αξιώσεως (επί αγωγής).

Με άλλα λόγια³, το μέτρο που διατάσσεται επί αίτησης προσωρινής ρύθμισης κατάστασης δεν πρέπει να «ταυτίζεται κατά περιεχόμενο με το διατακτικό της οριστικής αποφάσεως επί της κύριας δίκης», αλλά να αποτελεί κάτι το έλασσον.

Β) Λόγοι αποκλεισμού της προσωρινής ρύθμισης κατάστασης.

Σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 210 του ΚΔΔ, « Η κατά την προηγούμενη παράγραφο προσωρινή ρύθμιση κατάστασης αποκλείεται : α) αν προσκρούει στο δημόσιο συμφέρον ή β) αν η αντίστοιχη αγωγή είναι προδήλως απαράδεκτη ή προδήλως αβάσιμη».

1) Αντίθεση στο Δημόσιο Συμφέρον

Έχει υποστηριχτεί⁴ ότι ο προσδιορισμός του πλαισίου της προσωρινής ρύθμισης κατάστασης, μεταξύ άλλων και στην πρόσκρουση στο δημόσιο συμφέρον, πρέπει να θεωρηθεί αντισυνταγματικός.

Αυτό συμβαίνει επειδή η συνταγματική επιταγή (Άρθρο 20 παρ. 1 του Σ.) για παροχή (προσωρινής) δικαστικής προστασίας πρέπει να εξασφαλίζεται από τον κοινό νομοθέτη χωρίς την πρόσκρουση σε αόριστες νομικές έννοιες που οδηγούν στον υπερμεγέθη περιορισμό της. Ούτως ή άλλως θεωρείται αδύνατο να βλαφτεί το «δημόσιο συμφέρον» από την απόφαση για προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης αφού, το ίδιο το μέτρο έχει τον χαρακτήρα του προσωρινού.

Επίσης, η ερμηνεία της έννοιας του «δημοσίου συμφέροντος» ως «ταμιευτικού συμφέροντος του Δημοσίου»⁵ δεν έχει εφαρμογή αφού έχει ήδη νομολογηθεί⁶ ότι «το

³ Βλ. σχετικά Λαζαράτο, οπ. π. σελ. 463 επ.

⁴ Πρβλ. σχετικά Δ.Ι.Ράντο, «Θεωρητική προσέγγιση στο άρθρο 210 του νέου Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας», ΝοΒ 2000, σελ. 178 επ.

⁵ Βλ. Λαζαράτο, οπ. π. σελ. 482.

ταμειυτικό συμφέρον του Δημοσίου» (όπως π.χ. η απώλεια εσόδων του κρατικού προϋπολογισμού) «δεν συνιστά δημόσιο συμφέρον του άρθρου 202 παρ. 2 περιπτ. β' του ΚΔΔ».

2) Προδήλως απαράδεκτη ή προδήλως αβάσιμη αγωγή.

Ζήτημα γεννάται σχετικά με τον αποκλεισμό της προσωρινής ρύθμισης κατάστασης, όταν η αγωγή είναι προδήλως απαράδεκτη.

Συγκεκριμένα, προδήλως απαράδεκτη (δηλ. απαράδεκτη δικονομικώς ή τύποις) μπορεί να είναι η αγωγή όταν α) οι δανειστές ασκούν πλαγιαστική αγωγή που αφορά προσωποπαγείς αξιώσεις (αρθρ. 71 παρ. 1 και 2 του ΚΔΔ), β) δεν καταβληθεί το οφειλόμενο δικαστικό ένσημο (αρθρ. 274 ΚΔΔ) και γ) όταν η αγωγή είναι ανομιμοποίητη.

Στην πραγματικότητα όμως, το προδήλως απαράδεκτο της αγωγής αφορά μόνο το στοιχείο α) αφού⁷ τόσο το δικαστικό ένσημο (αρθρ. 274 παρ. 3 ΚΔΔ), όσο και η νομιμοποίηση του υπογράψαντος το δικόγραφο της αγωγή δικηγόρου (αρθρ. 26 ΚΔΔ) μπορούν να κατατεθούν μέχρι την πρώτη συζήτηση της υποθέσεως στο ακροατήριο, ενώ η εκδίκαση της αίτησης για προσωρινή ρύθμιση κατάστασης θα πραγματοποιηθεί πολύ πιο πριν από αυτό το χρονικό σημείο.

Ως περιπτώσεις προδήλως αβάσιμης αγωγής μπορούν να αναφερθούν οι περιπτώσεις όπου η αγωγή στηρίζεται σε προφανώς παραγεγραμμένη αξίωση⁸ ή όταν δεν έχει γίνει επαρκής (ή καθόλου) επίκληση πραγματικών ή (και) νομικών δεδομένων⁹.

3) Ήδη συντελεσθείσα νομική ή υλική ενέργεια της Διοίκησης

Έχει υποστηριχτεί¹⁰ ότι «σε οριακές περιπτώσεις» πρέπει να θεωρηθεί ότι εφαρμόζεται αναλογικώς και επί της αίτησης προσωρινής ρύθμιση κατάστασης το άρθρο 202 παρ. 2 περ. β' του ΚΔΔ [Λόγοι αποκλεισμού της Αναστολής Εκτέλεσης Διοικητικών

⁶ Πρβλ. ΔπρΑθ 1129/1999 (αδημ.), ΤρΔΠρΑθ 228/2000 (αδημ.) και ΤρΔΠρΑθ 1003/1999 (αδημ.) : πηγή αναφορά στον Λαζαράτο (βλ. υποσ. 29).

⁷ Ι.Δ.Πανταζάτος, «Η παροχή προσωρινής δικαστικής προστασίας κατά τον νέο Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας», ΕΔΚΑ 2000, σελ. 407 επ.

⁸ Βλ. Πανταζάτο, οπ. π. σελ. 408.

⁹ Βλ. Λαζαράτο, οπ. π. σελ. 487.

¹⁰ Βλ. Λαζαράτο, οπ. π. σελ. 487 επ.

Πράξεων], όπως επίσης και το άρθρο 208 παρ. 2 του ΚΔΔ [Λόγοι αποκλεισμού της Αναστολής Εκτέλεσης Δικαστικών Αποφάσεων].

Αυτό σημαίνει ότι, όταν το μοναδικό πρόσφορο ρυθμιστικό μέτρο για την προσωρινή ρύθμιση κατάστασης συνίσταται στην ανατροπή διοικητικών ενεργειών που έχουν ήδη συντελεσθεί, τότε η προσωρινή αυτή ρύθμιση κατάστασης πρέπει να αποκλείεται.

V. ΑΛΛΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΕΡΜΗΝΕΙΑΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 210 ΤΟΥ ΚΔΔ

A) Η παραπομπή της παραγράφου 5.

Στην παράγραφο 5 του άρθρου 210 του ΚΔΔ ορίζεται ότι : « Ως προς την προδικασία, την κύρια διαδικασία, την απόδειξη και την απόφαση έχουν ανάλογη εφαρμογή οι διατάξεις των άρθρων 203 έως και 205.».

Αξιοσημείωτη παρουσιάζεται η παρατήρηση¹¹ ότι σύμφωνα -και κατά αναλογική εφαρμογή- της παραγράφου 6 του άρθρου 205 (στο οποίο ρητά η παράγραφος 5 του 210 παραπέμπει) και οι αποφάσεις που εκδίδονται για την προσωρινή ρύθμιση κατάστασης υπόκεινται σε ανάκληση. Από αυτό συνεπάγεται ότι οι αποφάσεις αυτές δεν προσβάλλονται με το ένδικο μέσο της ανακοπής ερημοδικίας και της έφεσης.

B) Σώρευση Προσφυγής και Αγωγής.

Ενόψει του ανωτέρω προβληματισμού σχετικά με το πόσο είναι εφικτή η εφαρμογή της προσωρινής ρύθμισης κατάστασης και επί προσφυγής, στη θεωρία έχει υποστηριχτεί η άποψη¹² ότι είναι «πλέον ενδεδειγμένη» η σώρευση στο ίδιο δικόγραφο προσφυγής και αγωγής.

Με την προσφυγή θα ζητείται η ακύρωση ή η τροποποίηση της προσβαλλόμενης πράξης, ενώ με την αγωγή θα ζητείται η αποζημίωση για τη ζημία που ενάγων θα υποστεί αν η Διοίκηση συνεχίσει να μην προβαίνει στην ρύθμιση της επίδικης κατάστασης.

¹¹ Ι.Δ.Πανταζάτος, «Η παροχή προσωρινής δικαστικής προστασίας κατά τον νέο Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας», ΕΔΚΑ 2000, σελ. 408.

¹² Α.Ι.Πετρόγλου, «Η προσωρινή δικαστική προστασία κατά τον ΚΔΔ», ΕΔΚΑ, 486/1999, σελ. 427 επ.

Με τον τρόπο αυτό θα συντρέχει η προϋπόθεση της άσκησης αγωγή που θέτει το άρθρο 210 του ΚΔΔ αφού, δεν γίνεται «η απλή αγωγή να οδηγεί σε προσωρινή ρύθμιση κατάστασης και η σώρευσή της με την προσφυγή να την αποκλείει»¹³. (Επιχείρημα από το έλασσον στο μείζον).

Γ) Σώρευση αιτήματος για προσωρινή ρύθμιση κατάστασης (αρθρ. 210 ΚΔΔ) με αυτό της προσωρινής επιδίκασης απαίτησης (αρθρ. 211 έως και 215 ΚΔΔ).

Έχει νομολογηθεί¹⁴ ότι η σώρευση των αιτημάτων για προσωρινή ρύθμιση κατάστασης και προσωρινή επιδίκαση απαίτησης δεν είναι επιτρεπτή, λόγω διαφορετικότητας των διαδικασιών.

Συγκεκριμένα, ενώ η διαδικασία για την προσωρινή ρύθμιση κατάστασης δεν είναι δημόσια (παραπομπή του αρθρ. 210 παρ. 5 στο 204 παρ. 1 ΚΔΔ), η αντίστοιχη διαδικασία για την προσωρινή επιδίκαση απαίτησης είναι δημόσια (κατά παραπομπή του αρθρ. 214 παρ. 2 ΚΔΔ στις γενικές διατάξεις για την εκδίκαση της καταψηφιστικής αγωγής).

Δ) Άλλες μορφές προσωρινής ρύθμισης κατάστασης στον Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας.

Εκτός από την περίπτωση του άρθρου 210 του ΚΔΔ, διατάξεις για κατ' ουσία προσωρινή ρύθμιση κατάστασης μπορούμε να διακρίνουμε¹⁵ στις παρακάτω περιπτώσεις :

- 1) Στο άρθρο 205 του ΚΔΔ, όπου ορίζονται τα μέτρα (εις βάρος του αιτούντος) που μπορεί να συνοδεύουν την απόφαση αναστολής εκτελέσεως διοικητικών πράξεων.

¹³ Παρατήρηση Λαζαράτου, οπ. π. σελ. 478.

¹⁴ ΔπρΑθ 1162/1999 (αδημ.) : πηγή Λαζαράτος, οπ. π. σελ. 479.

¹⁵ Ι.Λ.Συμεωνίδη, «Η προσωρινή δικαστική προστασία κατά τον Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας», ΕΔΚΑ, 2000, σελ. 737.

- 2) Προσωρινή ρύθμιση κατάστασης θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι επιτυγχάνεται και με την μερική αναστολή εκτέλεσεως αρνητικών πράξεων της Διοίκησης, που συνεπάγεται την μεταβολή μιας υφιστάμενης νομικής και πραγματικής κατάστασης του διοικούμενου.
- 3) Επίσης και με τις διατάξεις περί επιβολής προσωπικής κράτησης (αρθρ. 231 επ. ΚΔΔ) θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι πραγματοποιείται προσωρινή ρύθμιση κατάστασης.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ : Γεώργιος Κ. Πατρίκιος, Δικηγόρος, LL.M., Υπ. Διδάκτωρ Νομικής Παν/μίου Αθηνών